«Το Τέλος του Παιχνιδιού»

«Δεν μπορώ να μιλήσω παρά γι' αυτό που είναι μπροστά μου και αυτό που βλέπω είναι το χάος»

Σ. Μπέκετ

Της Κ. ΡΑΠΑΝΑΚΗ

Στην αέναη κίνηση του σύμπαντος, οι Μπεκετικοί ήρωες στο «Τέλος του Παιχνιδιού» ως οντολογικές υπάρξεις ή ως διαφορετικές εκφάνσεις - πτυχές μίας και μόνης προσωπικότητας κινούνται χωρίς τα περιοριστικά όρια του χώρου - τόπου, χρόνου. Στο κενό του σύμπαντος όπου η απουσία του Θεού αποστερεί την ανθρώπινη ύπαρξη από μία ακόμη σχεδία σωτηρίας, ο Κλοβ και ο Χαμ σκιαγραφούν τη μοναχική τους πορεία προς αναζήτηση έννοιας, ουσίας, στόχου, στο γκριζόμαυρο του κενού και του χάους.

Μεσ' από επαναλήψεις λέξεων, μισοειπωμένες κουβέντες, σιωπές, παρατεταμένες παύσεις, φιλονικίες, μικρές ιστορίες, ο Χαμ και ο Κλοβ συμπληρώνουν ο ένας τον άλλον. Την αναπηρία του ενός την καλύπτει η υπερκινητικότητα του άλλου σκιαγραφώντας κατ' αυτόν τον τρόπο την πορεία της ανθρώπινης ύπαρξης στο χαοτικό σύμπαν χωρίς εποχές, χωρίς ένταξη σε χωροχρονικά πλαίσια. Το 1957 γίνεται η παγκόσμια πρεμιέρα του έργου στο «Royal Court Theatre» του Λονδίνου.

Ομως μεσ' από τα μισόλογα, τις μακρόσυρτες παύσεις, τις παρατεταμένες σιωπές, το κείμενο είναι «δεμένο» μ' έναν απόλυτα καλορυθμισμένο, εσωτερικό μηχανισμό που το κάνει και πάλλεται, του δίνει σφρίγος και ρυθμό. Οπως σ' ένα παιχνίδι τένις, η μία κίνηση ακολουθεί την άλλη σε μία συνεχή ακολουθία «δούναι και λαβείν». Ο Μπέκετ έλεγε: «...το καλύτερο δυνατό έργο είναι εκείνο στο οποίο δεν υπάρχουν πιθοποιοί, μόνο το κείμενο. Προσπαθώ να βρω τρόπο να γράψω ένα τέτοιο».

Σ' ένα λογοκρατούμενο θέατρο, όπως αυτό του Μπέκετ, όπου οι λέξεις, οι παύσεις ακόμη και η διάρκεια των σιωπών παίζουν σημαντικότατο ρόλο, η δουλειά του μεταφραστή είναι δύσκολη υπόθεση. Η μετάφραση των: Μ. Λυμπεροπούλου και Δ. Παπαδοπούλου για το «Τέλος του Παιχνιδιού» στην παράσταση της Β' Σκηνής του Θεάτρου της «Οδού Κεφαλληνίας» αποτελεί μία αρκετά καλή εργασία. Ο λόγος του Μπέκετ ακούστηκε καθαρός μεσ' από τις συγχορδίες των αυξομειωτικών εντάσεων των στιγμών και των καταστάσεων. Η Μ. Λυμπεροπούλου και ο Δ. Παπαδόπουλος σκηνοθέτησαν μία εύγλωττη παράσταση. Τα σκηνικά και τα κοστούμια της Ελλης Παπαγεωργακοπούλου προσδιόρισαν επαρκώς την μπεκετική ατμόσφαιρα.

Η Μάγια Λυμπεροπούλου με την κοφτή, στακάτη, καθαρή φωνή, ερμήνευσε τον Χαμ προσδίδοντας στο χαρακτήρα τις μπεκετικές του διαστάσεις. Ο Δημοσθένης Παπαδόπουλος (Κλοβ) ήταν εκφραστικότατος ειδικά στην ιστορία του Αγγλου ράφτη στο πλαίσιο της παντομίμας όπου παίχτηκαν με κούκλες οι ρόλοι των Νελ και Ναγκ αντιστοίχως. Μια καλή σκηνοθετική ιδέα η οποία προστίθεται στα συν της παράστασης. Το επαναλαμβανόμενο μεταφραστικό «παίζε» τόνιζε και χρωμάτιζε το αντιγύρισμα της ατάκας σε ταχύτητα παιχνιδιού, κρατώντας το ρυθμό και το σφρίγος του κειμένου. Μια αξιόλογη παράσταση.